

Jiří Žára

VRML97

Laskavý průvodce virtuálními světy

Computer Press, Praha 1999, 238 stran, 248 Kč, v češtině

Kniha Jiřího Žáry pojednává o popisném jazyku pro virtuální realitu nazvaném VRML97 (Virtual Reality Modeling Language). Tento formát je poměrně nový (konečná verze 1997) a umožňuje prezentovat prostorová data (3D modely, celé scény apod.) na internetu. Jde o standard, tudíž jej dnes dokáže zobrazit každý moderní prohlížeč.

S formátem VRML je to obdobné jako s formátem HTML. Existují sice vizuální nástroje, které dokážou převod 3D dat (geometrie) do VRML, ale žádný z nich nedovede využít všech vlastností formátu, ani vytvořit VRML efektivně. Stejně jako u HTML je i ve VRML občas nutné sáhnout přímo do zdrojového kódu, tudíž je třeba porozumět vnitřní struktuře a zápisu formátu. Laskavý průvodce je určen právě pro všechny ty, kdo se nespokojí s automatickým převodem do VRML a kdo chtějí "vidět pod pokličku" tohoto formátu. Forma, kterou je kniha napsána, dovoluje porozumět VRML (do detailů) i úplným začátečníkům bez větších předchozích zkušeností.

Kniha mne svým obsahem i formou velmi příjemně překvapila a řekl bych, že je (nejen) na českém trhu unikátní. Není to totiž běžná referenční příručka jazyka, ale průvodce, který se snaží být maximálně vstřícný ke svým čtenářům. Hned na první pohled si například všimnete netradičního použití českého jazyka. Autor se zhostil nelehkého úkolu a pro většinu sporných či neexistujících výrazů z oblasti virtuální reality vymyslel český ekvivalent. Pro mnohé lidi se tak kniha může stát i slovníčkem základních pojmů, protože je pro každý případ uveden i anglický originál. Autorovi se podařilo vhodně spojit učebnici pro úplné začátečníky s odbornou, prakticky orientovanou příručkou.

Oproti konkurenčním knihám na trhu, které jsou mnohdy pouze přeloženými HTML stránkami standardu nebo výčtem klíčových slov s parametry, obsahuje Laskavý průvodce daleko víc praktických rad a je skutečně původní učebnicí. Referenční příručka je obsažena až v úplném závěru knihy. Navíc je doplněna o řadu užitečných poznámek, které jinde nenajdete.

Jiří Žára je zkušeným autorem, který šíří osvětu o počítačové grafice již mnoho let. Všechny jeho knihy se staly pro počítačové grafiky a odborníky evergreenem. Myslím, že ani Laskavý průvodce nebude v tomto směru výjimkou. Doporučuji knihu každému, kdo chce pracovat s VRML97 i s virtuálními světy obecně.

Jan Buriánek

Miroslav Renda

Český Internet a MS Internet Explorer 5

Podrobný průvodce začínajícího uživatele

Grada, Praha 1999, 264 stran, 149 Kč, v češtině

Kniha je určena pro ty, kdo s internetem teprve začínají, a je rozdělena do 14 kapitol. V nich autor vysvětluje základní pojmy v oblasti internetu a objasňuje principy jeho nejzákladnějších služeb. Kromě WWW se tak čtenáři dozvědí základní informace o službách FTP, telnetu, elektronické pošty či diskusních skupin. Pro mnohé čtenáře bude objevná a užitečná osmá kapitola s radami, jak prací off-line ušetřit na nákladech za připojení k internetu. Samostatná kapitola je věnována i novým službám, jako je ICQ, IRC či telefonování prostřednictvím internetu.

I když to autor činí záměrně a v úvodu a vlastně i v názvu knihy na tuto skutečnost upozorňuje, myslím, že je nespornou škodou, že internetové služby jsou až na výjimky prezentovány ve spojení s programy společnosti Microsoft (zejména s nejnovější verzí internetového prohlížeče MS Internet Explorer 5). Ta má sice na tomto poli v České republice více než 50% podíl, není však jediná, která prostředky pro využití výše jmenovaných služeb nabízí.

Obecnější charakter už mají kapitoly věnované nejrůznějším internetovým technologiím, které se díky podpoře nových prohlížečů stále častěji objevují na webových stránkách. K nim patří zejména takové technologie, jako je Java, JavaScript, ActiveX či DHTML. Určitou pozornost věnuje autor i problematice bezpečnosti na internetu a možnostem nakupování. Podle mého názoru zde však zabíhá příliš do teorie a méně se věnuje skutečné praxi.

Jako příklady jednotlivých internetových služeb autor využívá české servery, které jsou v naší republice ve své oblasti skutečně na špičce, takže mohou být pro čtenáře i zdrojem zajímavých internetových odkazů (například bezplatné poštovní servery, vyhledávací servery či servery pro interaktivní písemné diskuse – chat).

Výklad je podán uceleně a přehledně, což je dokonale podtrženo vzornou grafickou úpravou. Celkově je kniha poměrně zajímavá a dobře seznamuje čtenáře se širokým spektrem internetových služeb.

Pavel Louda

Jiří Kosek

PHP

Tvorba interaktivních internetových aplikací

Grada, Praha 1999, 490 stran, 390 Kč, v češtině

Internetové aplikace se staly poměrně žádaným zbožím, a tak se nelze divit, že se objevují i programovací nástroje pro ně. Jedním z nich je také programovací jazyk PHP, který slouží pro vytváření aplikací prováděných na straně serveru (podobně jako např. Pearl). Jeho podstatnou výhodou ovšem je, že jde o freeware. Kromě toho není svázán se žádným konkrétním prostředím – v současné době existuje verze pro Unix a pro Windows.

Jiří Kosek nám ve své knize nabízí velmi podrobný popis tohoto jazyka a nástrojů potřebných pro jeho použití. V úvodu najdeme stručnou historii WWW a programování pro toto prostředí. Pak už autor postupuje podle osvědčeného receptu pro výuku programovacích jazyků, tj. následuje kapitola, ve které napíšeme svůj první skript. Tato kapitola sice neobsahuje podrobný výklad, ukáže nám však logiku jazyka, základní obraty, seznámí nás s prostředím atd., což v dalším textu umožní autorovi prezentovat

alespoň trochu smysluplné příklady. V dalších kapitolách přijde na řadu podrobný výklad jazyka PHP, kapitoly o ladění, o práci s formuláři a samozřejmě o využití databází.

Po dokončení výkladu jazyka PHP a nástrojů, které jej doprovázejí, nám autor nabídne kapitolu s příklady. V ní najdeme řadu krátkých, sice jednoduchých, ale plně funkčních programů; prvním z nich je počítadlo přístupů na webovou stránku. Tyto příklady ukazují hlavně základní konstrukce jazyka, najdeme tu však i některé ukázky zajímavých programátorských obrátů.

Poslední kapitoly knihy se zabývají bezpečností aplikací, autentizací uživatelů atd. Na samém konci najdeme referenční přehled funkcí, kapitolu o protokolu HTTP a o instalaci a konfiguraci PHP.

Knihy je napsána čtivě; to ostatně nepřekvapí nikoho, kdo zná některou z předchozích knížek tohoto autora. Její téma je velice aktuální a je příjemné, že jde nejspíše o první knihu o PHP na světě.

Miroslav Vírů

Lenka Motyčková

Distribuované systémy, výpočty v sítích

Science, Veletiny 1997, 180 stran, 240 Kč, v češtině

Paralelní algoritmy, které vznikly de facto jako podpůrný nástroj pro urychlení vědeckých výpočtů, se díky svému charakteru pomalu, ale jistě stávají samostatnou vědní disciplínou, a to ne právě snadnou. Publikace, na kterou se dnes podíváme, představuje ve své podstatě úvodní text k problematice distribuovaných systémů (které jsou zde definovány jako množiny autonomních spolupracujících procesorů, které nesdílejí společnou paměť a komunikují spolu prostřednictvím zasílání zpráv) jako vědního oboru.

Publikace začíná výkladem principů a problémů, se kterými se musí umět distribuovaný systém vypořádat. Je zde i přehled v současnosti nejpoužívanějších programovacích jazyků, které v sobě mají zabudovanou podporu pro psaní aplikací v tomto prostředí. Po této, můžeme říci, úvodní části se kniha postupně zabývá vybranými aspekty celé problematiky. Za všechny jmenujme například zjišťování topologie daného prostředí, úlohy o vzájemném vyloučení procesů a o volbě jednoho z nich, správu distribuovaných dat, detekci a prevenci uvážnutí systému, detekci ukončení výpočtu atd. Zajímavá je též kapitola věnovaná směrování v distribuovaných systémech.

Použitý styl výkladu je odborný a je určen zejména posluchačům vysokých škol nebo jejich absolventům, kteří se touto problematikou zabývají. Hloubka výkladu přitom odpovídá vlastnímu záběru knihy, který je poměrně široký na to, aby zde bylo například místo pro důkazy správnosti uvedených hypotéz či jejich hlubší formální rozbor, za jehož náhradu lze považovat přiložené fragmenty dílčích částí jednotlivých algoritmů. Nemyslím si však, že absence formálního rozboru je u této publikace nedostatkem, spíše naopak. Její smysl lze spatřovat zejména v přiměřeně náročném úvodu do problematiky distribuovaných procesů, který má za cíl podat přehled o současném stavu tohoto vědního oboru a ve čtenářích podnítit zájem o shánění a studium dalších pramenů. V této roli si kniha vede velmi dobře.

Tomáš Rosa